

Ο ναύαρχος Καρλ Ντένιτς, διάδοχος του Χίτλερ για πέντε μέρες, έδωσε την έγκρισή του κι ένας στρατηγός υπέγραψε την άνευ όρων παράδοση των γερμανικών δυνάμεων που βρίσκονταν στη Βόρεια Γερμανία και στις Ολλανδία, Δανία και Νορβηγία. Ήταν 5 Μαΐου του 1945. Δυο μέρες αργότερα, η τελετή της παράδοσης επαναλήφθηκε για τα μέσα μαζικής ενημέρωσης. Αυτή τη φορά, για λογαριασμό της Γερμανίας υπέγραψε ο στρατάρχης Γουλιέλμος Κάιτελ, αρχηγός του γερμανικού επιτελείου. Στη δίκη της Νυρεμβέργης, ο Ντένιτς καταδικάστηκε σε φυλάκιση. Ο Κάιτελ σε θάνατο κι εκτελέστηκε το 1946. Κι οι δυο βρέθηκαν ένοχοι εγκλημάτων πολέμου.

Στις 5 Μαΐου του 1945, την ώρα που οι Γερμανοί παραδίδονταν, ένα αμερικανικό τανκ κατέβαινε πλάι στον Δούναβη, κοντά στην πόλη Λιντζ της Αυστρίας. Κάποιος από το πλήρωμα διέκρινε στο βάθος κάτι σαν άθλιο στρατόπεδο. Το τανκ στράφηκε κατά κει. Σε λίγο, βρισκόταν μπροστά στο στρατόπεδο του Μαουτχάουζεν. Ακάθεκτο το τανκ όρμησε στην πύλη και την έλιωσε κάτω απ' τις ερπύστριες. Όμως, το γερμανικό στρατόπεδο του Μαουτχάουζεν δεν ήταν σαν κι αυτά που φαντάζονταν τα μέλη του πληρώματος του τανκ. Μέσα σ' ελάχιστα δευτερόλεπτα, ένα ανατριχιαστικό θέαμα ξεπρόβαλε μπροστά τους: Ένα πλήθος από 30.000 ζωντανούς σκελετούς με ριγέ κουρελιασμένες πιτζάμες περικύκλωσε αλαλάζοντας το άρμα.

Οι Αμερικανοί τα έχασαν. Κάτι είχαν ακούσει για στρατόπεδα εξόντωσης αλλά τα θεωρούσαν υπερβολές. Κάποιοι Γερμανοί βγήκαν να παραδοθούν. Δεν πρόλαβαν. Οι ζωντανοί σκελετοί απέκτησαν πρωτόγνωρη δύναμη, χύθηκαν πάνω τους, τους ποδοπάτησαν, τους έπνιξαν, τους έσφαξαν. Τα κουρέλια βγήκαν, κάπου βρέθηκε λαδομπογιά, ξεφύτρωσαν αυτοσχέδιες σημαίες αμερικάνικες, σοβιετικές, εγγλέζικες, ελληνικές, γιουγκοσλάβικες, τσέχικες. Κάθε λαός αντιπροσωπευόταν από τους ζωντανούς εκείνους σκελετούς. Κάποιοι βρήκαν τη δύναμη να τραγουδήσουν. Μερικοί χόρευαν. Οι Αμερικανοί έμεναν απολιθωμένοι. Χρειάστηκε να περάσουν κάμποσες ώρες για να μπει κάποια τάξη.

Από καιρό, στις κυβερνήσεις των ουδετέρων κρατών, στην έδρα του Ερυθρού Σταυρού και στο Βατικανό έφταναν εκθέσεις που μιλούσαν για τα στρατόπεδα εξόντωσης αντιπάλων των ναζί. Η συμμαχική προπαγάνδα δεν τις χρησιμοποίησε. Αρνιόταν να δεχτεί πως ήταν δυνατό να υπάρχει η φρίκη αυτή. Η πραγματικότητα ήταν ακόμα πιο φρικτή, πέρα από τα όρια της πιο αχαλίνωτης νοσηρής φαντασίας.

Οι πρώτοι θάλαμοι αερίων ομαδικής εξόντωσης στήθηκαν στο Άουσβιτς της Πολωνίας, στον ποταμό Σόλα. Στα κρεματόριά του βρήκαν το θάνατο 4.000.000 άνθρωποι, Εβραίοι και Ρώσοι στη συντριπτική τους πλειοψηφία. Η λέξη Νταχάου έγινε το συνώνυμο της απανθρωπιάς: Ήταν στρατόπεδο εξόντωσης και χειρουργικών πειραμάτων πάνω σε ανθρώπους στη Βαυαρία. Το Ράβενσπρις στην Ανατολική Γερμανία, κοντά στο Πότσδαμ, εξειδικευόταν στην εξόντωση γυναικών. Στο Μπούχενβαλντ, βορειοανατολικά της Βαϊμάρης, γλίτωσαν 32.000 καθώς η άτακτη φυγή των ναζι άφησε μισοτελειωμένη τη διαδικασία. Στο Μπέργκεν Μπέλσεν, κοντά στον ποταμό Τσέλε στο Ανόβερο, οι ομαδικοί λάκκοι έχασκαν με χιλιάδες ασκέπαστα πτώματα να περιμένουν λίγο χώμα για ταφή.

Το πρώτο δέος διαδέχτηκε η ντροπή. Και την ντροπή ένας απέραντος θυμός για τα ανθρώπινα κτήνη του ναζισμού. Ο Χίτλερ, ο Γκέμπελς, ο Χίμλερ αυτοκτόνησαν πριν να δικαστούν. Ο Γκέρινγκ, πριν να τον εκτελέσουν. Όμως, η νέμεση περίμενε στη Νυρεμβέργη, έστω και κουστή.

Όταν, στις 3 του Αυγούστου του 1945, η διάσκεψη του Πότσδαμ τελείωσε, μια μακροσκελής ανακοίνωση πληροφορούσε την οικουμένη για τις τύχες της, όπως τη διαμόρφωσαν οι τρεις ηγέτες (Βρετανίας, Σοβιετικής Ένωσης και ΗΠΑ) στις μεταξύ τους διαπραγματεύσεις.

Η Γερμανία ειδικά, χωριζόταν στα τέσσερα (από ένα κομμάτι οι τρεις, με τη Σοβιετική Ένωση να παίρνει το πιο μεγάλο, και μια γωνίτσα για τη Γαλλία), αν και στην πράξη θα αποδεικνυόταν ότι η χώρα, ουσιαστικά, είχε κοπεί στα δύο (ως το φθινόπωρο του 1990 οπότε ξανάγινε ενιαία χώρα). Οι πολεμικές επανορθώσεις έμπαιναν σε μια διαδικασία, που ως τις μέρες μας βρίσκεται ακόμα σε εκκρεμότητα. Οι εγκληματίες πολέμου θα περνούσαν από δίκες, ενώ αποφασίστηκε να μη λεηλατηθούν τα γερμανικά εργοστάσια. Οι Αμερικανοί συμφώνησαν, αφού είχαν ήδη πάρει ό,τι χρειαζόνταν.

Μόλις δυο βδομάδες μετά το τέλος της διάσκεψης, κινήθηκαν οι μηχανισμοί για τη δίκη. Ο Χίτλερ, ο Γκέμπελς κι ο Χίμλερ ήταν κιόλας νεκροί αλλά τα θύματα του Μαουτχάουζεν, του Νταχάου και των άλλων στρατοπέδων εξόντωσης ζητούσαν την κάθαρση. Τόπος για τη μεγάλη δίκη ορίστηκε η Νυρεμβέργη, θρησκευτική πρωτεύουσα του ναζισμού. Στις 20 Αυγούστου του 1945, καταρτίστηκε ο κανονισμός του δικαστηρίου. Στις 29, ανακοινώθηκε ο

κατάλογος των κατηγορουμένων.

Από αυτούς, ο Μάρτιν Μπόρμαν, κύριος υπεύθυνος για την εξόντωση των Εβραίων, είχε εξαφανιστεί, ο εργατοπατέρας Ρόμπερτ Λέι αυτοκτόνησε κι ο μεγαλοβιομήχανος Μπόλεν ουντ Χάλμπαχ (Κρουπ) γλίτωσε με ιατρική γνωμάτευση.

Οι υπόλοιποι 21 κάθισαν στο εδώλιο του κατηγορουμένου, στη μεγάλη δίκη, που ξεκίνησε στις 20 Νοεμβρίου του 1945. Ενστάσεις, αντενστάσεις και διαδικαστικά ζητήματα πήραν ένα μήνα. Όταν τελείωσαν, στις 20 Δεκεμβρίου, το δικαστήριο διέκοψε για τα Χριστούγεννα. Ξανάρχισε στις 2 Ιανουαρίου του 1946 ξετυλίγοντας όλη τη φρίκη της ναζιστικής θηριωδίας.

Το αρχικό παγκόσμιο ενδιαφέρον λίγο λίγο στέρευε. Η επανάληψη περιγραφών εξόντωσης που τόσο έμοιαζαν μεταξύ τους οδήγησε στην αδιαφορία. Η παγκόσμια κοινή γνώμη ξύπνησε από τον λήθαργο το φθινόπωρο του 1946, καθώς η απόφαση βγήκε την 1^η Οκτωβρίου:

Αθώοι οι Φραγκίσκος φον Πάπεν, Γιάλμαρ Σαχτ και Φρίτσε, που βοήθησαν τον Χίτλερ να πάρει την εξουσία.

Σε ισόβια και πολύχρονες φυλακίσεις καταδικάστηκαν οι Φουνκ, Ρέντερ, Σίραχ, Σπέερ, Νόιρατ, Ες και Ντένιτς.

Σε θάνατο οι υπόλοιποι: Τα πρώτα ονόματα Χέρμαν Γκέρινγκ δεξί χέρι του Χίτλερ, Ιωακείμ Ρίμπεντροπ άμεσος βοηθός του και Γουλιέλμος Κάιτελ, αρχηγός του γενικού επιτελείου. Και οι «δεύτεροι» Γιολντ, Ζάις, Ζάουκελ, Ίνκβαρτ, Καλεμπρούνερ, Ρόζεμπεργκ, Στράιχερ, Φρανκ και Φρικ.

Ο Γκέρινγκ πρόλαβε κι αυτοκτόνησε στο κελί του πίνοντας δηλητήριο. Οι υπόλοιποι απαγχονίστηκαν ξημερώματα 16 Οκτωβρίου του 1946. Δεκάδες άλλοι το έσκασαν στις νοτιοαμερικανικές δικτατορίες, άλλαξαν όνομα και χάθηκαν. Μερικούς τους ξετρύπωσαν οι Εβραίοι κυρίως, κυνηγοί των ναζί. Όμως, ο ναζισμός δεν πέθανε. Συμμαχεί με τον ρατσισμό

και ξεφυτρώνει, όπου η πολιτική ηγεσία δεν μπορεί ν' αντιμετωπίσει έγκαιρα τα κοινωνικά προβλήματα.

Πέρα από τις αρχικές, οι δίκες αποδείχτηκαν ατελέσφορες, καθώς οι ανάγκες του ψυχρού

πολέμου θα επιβάλλονταν στην ανάγκη για την απόδοση δικαιοσύνης. Άλλωστε, όταν η πρώτη δίκη τέλειωσε, κανένας στη Δύση δεν ήθελε να ασχοληθεί με τη νέμεση: Οι λαοί ήταν απορροφημένοι στον ανταγωνισμό ανάμεσα στη Δύση και στον υπαρκτό σοσιαλισμό. Και η Γερμανία έβρισκε άλλον έναν λόγο για να ανορθωθεί:

«Την χρειαζόταν ο ελεύθερος κόσμος».

Ο «ψυχρός πόλεμος» οδηγούσε με γοργούς ρυθμούς προς μια νέα θερμή αναμέτρηση και η Γερμανία αναδεικνυόταν σε υπέρτατο σύμμαχο. Ο αποκλεισμός του Βερολίνου από τους Σοβιετικούς στάθηκε μια καλή αφορμή. Η νικημένη Γερμανία (η δυτική) βρέθηκε στο σχέδιο Μάρσαλ (9 Φεβρουαρίου του 1948), ενώ ο Κόνραντ Αντενάουερ εκλεγόταν στις 9 Σεπτεμβρίου. Ψηφίστηκε το σύνταγμα της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας (8 Μαΐου του 1949), υπογράφηκε η λήξη της εμπόλεμης κατάστασης (9 Ιουλίου του 1951) κι έγινε η αποχώρηση των δυτικών δυνάμεων κατοχής (26 Μαΐου του 1952). Το «γερμανικό οικονομικό θαύμα» είχε δρομολογηθεί νωρίτερα. Η νέμεση έμπαινε οριστικά στο αρχείο.

(Έθνος, 19.11.1998) (τελευταία επεξεργασία, 28.2.2009)